

11 grudnia 2025

Wernisaż wystawy czasowej Na szkle malowane. Cuda z Podhala

Muzeum Narodowe w Kielcach zaprasza na wernisaż wystawy czasowej *Na szkle malowane. Cuda z Podhala*, który odbędzie się 16 grudnia o godzinie 17.00 we wtorek w Muzeum Dialogu Kultur. Wystawa przeniesie zwiedzających w barwny świat podhalańskiej sztuki ludowej. To pierwsza ekspozycja w Kielcach prezentująca tak unikatową i historycznie istotną dziedzinę twórczości.

Celem wystawy jest ukazanie fenomenu malarstwa na szkle – techniki, która od drugiej połowy XVIII wieku aż do połowy XIX stulecia była niezwykle popularna na południu Polski. Obrazy te, pełniące funkcje religijne, dekoracyjne, a także ochronne, ustąpiły wkrótce miejsca masowo produkowanym i tańszym oleodrukom oraz barwnym litografiom. Po przeszło pół wieku doszło jednak do wielkiego odrodzenia tej sztuki, a dziś Podhale skupia największą liczbę artystów tworzących w tej technice w całej Europie.

Sztuka odwrotna: precyzja i barwa

Wystawa prezentuje ponad 80 barwnych szklanych tafli, przybliżając niezwykłą technikę, zwaną malarstwem odwrotnym. Jest to metoda wymagająca od artysty wyjątkowej precyzji: dzieło malowane jest na odwrocie szklanej płyty, co oznacza, że twórca musi nakładać kolejne warstwy koloru i detali w odwrotnej kolejności. Każdy błąd jest nieodwracalny – jeśli artysta zapomni o jakimś elemencie, nie ma możliwości dodania go w późniejszym etapie. Zgromadzone na wystawie eksponaty, ułożone w układzie chronologicznym, pozwolą prześledzić rodowód współczesnego malarstwa i jego nierozzerwany związek z ludową sztuką tradycyjną.

Od świętych po zbójników

Zdecydowana większość szklanych tafli skupia się na tematyce religijnej – wizerunkach Matki Bożej, Chrystusa i świętych patronów, którzy czuwali nad mieszkańcami góralskich chałup. Obok nich zostaną zaprezentowane równie fascynujące sceny świeckie i rodzajowe. Odnajdziemy wśród nich popularne motywy związane z postacią legendarnego Janosika i zbójników, sceny ukazujące codzienne zajęcia górali, a także chwile zabawy i świąteczne obrzędy.

Ekspozycja łączy prace anonimowych artystów z XIX wieku z obrazami czołowych twórców żyjących i tworzących w XX i XXI wieku. To niepowtarzalna okazja, by zobaczyć historyczne dzieła oraz współczesną kontynuację tej unikatowej, „szklanej” tradycji. Wśród prezentowanych artystów znaleźli się: Anna Pęksa, Helena Roj-Kozłowska, Stanisława Czech-Walczak, Zofia Gąsienica-Roy, Ewelina Pęksowa, Zdzisław Walczak, Zofia Fortecka, Władysław Walczak-Baniecki, Jolanta Pęksa, Janina Walczak-Budzicz, Magdalena Fortecka, Marta Walczak-Stasiowska, Barbara Baniecka-Dziadzio, Anna Pitoń.

Na ekspozycji dostępne będą filmy użyczone przez zakopiańskie Centrum Kultury Rodzimej w willi Czerwony Dwór, przybliżające sylwetki wybranych twórców. Dodatkowo zaprezentowany zostanie film udostępniony przez Muzeum Tatrzańskie im. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, ukazujący proces powstawania obrazu malowanego na szkle.

Obiekty pochodzą ze zbiorów Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie, Muzeum Tatrzańskie im. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem oraz z kolekcji prywatnej Zofii i Magdaleny Forteckich.